

Pony in het Kogelbergbos.

De Stichting Vrijwillig Bosbeheer (SVB) Noord-Nederland werd in 1979 opgericht met als doelstelling het bevorderen van een ecologisch verantwoord bos- en landschapsbeheer in de provincies Groningen, Friesland, Drente en Overijssel. De SVB werkt zowel voor particulieren als voor overheden en stichtingen. Eigenaren en beheerders die een natuurlijke ontwikkeling van hun terrein nastreven kunnen dus een beroep doen op de SVB. Er is een groot aantal vak-kundig opgeleide vrijwilligers dat werkzaam is in dienst van de SVB. Werkzaamheden die bijvoorbeeld in een eentonig bos worden uitgevoerd zijn het om- en scheeffrekken van bomen, het ringen van bomen, het maken van open plekken en het opwerpen van barrières van takken en stammen. Alles met mate uiteraard. Zo'n eentonig bos wordt hierdoor veel gevarieerder van karakter, meer natuurlijk en daardoor voor meer planten- en diersoorten aantrekkelijker. Biologisch onderzoek maakt veelal deel van zo'n beheersproject. Inmiddels heeft de SVB al een twintigtal bosterreintjes onder handen genomen.

Proefproject kleinschalige bosbegrazing

Wanneer in een bos open plekken worden gemaakt, blijken die binnen een aantal jaren weer dicht te groeien. Daardoor gaat uiteindelijk de variatie in structuur weer teruglopen. Voor kruiden komt er op de bodem te weinig licht om er te groeien. Een natuurlijke methode om het dichtgroeien van open plekken te voorkomen is die van het begrazen. Soms zijn van nature voorkomende reeën in staat plekken in een bos open te houden.

Een wat geforceerde methode is het inzetten van koeien of paarden, maar het valt enigszins te vergelijken met de begrazing van voorhistorische bossen door oerossen en wilde paarden. In bedoeld proefproject gaat het om bosjes van geringe omvang, meest één tot enkele ha groot. Daardoor zijn ze niet geschikt het gehele jaar door te worden begrast. De SVB bedacht de methode om bosjes bij toerbeurt te laten begrazen. Na een periode te hebben gevreten in het ene bosje wordt de grazer naar een ander

bosje gebracht om daar een tijdje zijn/haar werk te doen enz. Afhankelijk van de grootte van het object wordt de grazer enkele weken tot enkele maanden ingezet.

Twee IJslandse pony's worden geacht geschikt te zijn weer dichtgegroeide open plekken zodanig aan te pakken dat het weer open plekken worden. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de afdeling Vries van het IVN.

Kogelbergbos in Tynaarlo

Het eerste bosje waar de pony's hun werk doen is het Kogelbergbos in Tynaarlo. Op 20 september 1989 zijn de pony's daar in aanwezigheid van pers, gemeentelijke en provinciale vertegenwoordigers, terreinbeheerders en anderen losgelaten. Het Kogelbergbos is een langgerekt eikenhakhoutbosje van ca. 3 ha en is sinds 1979 in beheer bij de SVB. Het is particulier bezit. Vanaf 1945 was er weinig beheer meer gepleegd, slechts op klein schaal werd hout

Het inzetten van grazers (schapen, koeien, paarden) bij onderhoud en natuurontwikkeling van natuurterreinen is heden ten dage erg algemeen. De Stichting Vrijwillig Bosbeheer Noord-Nederland heeft echter op dit thema iets nieuws bedacht. Het gaat om een proefproject kleinschalige bosbegrazing waarbij van rotatiebegrazing sprake is.

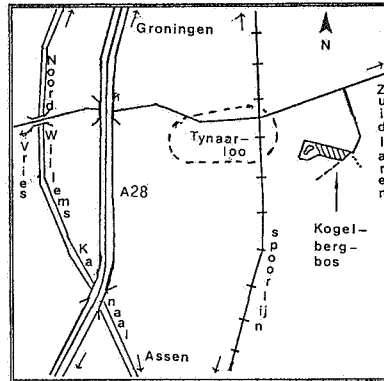
Leo Stockmann

Proefproject kleinschalige bosbegrazing

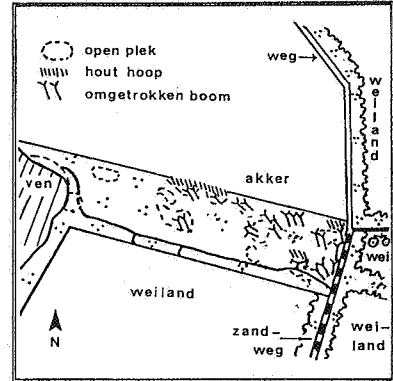
geogst. Allerlei natuurtechnische ingrepen gaven het bosje in 1979 een veel natuurlijker karakter. Ook zijn toen de aanwezige brede paden versmald. Op en langs de gemaakte open plekken ontstond een begroeiing van framboos, braam, klimop, kamperfoelie, rankende helmblaem en diverse grassoorten. Maar ook van berk, els, lijsterbes en vogelkers. Vrij snel kreeg de houtopslag de overhand en na zo'n tien jaar was op de meeste open plekken van openheid geen sprake meer. Van de pony's wordt, zoals gezegd, gehoopt dat ze de opslag voor een groot deel wegvreten.

Water kunnen de pony's krijgen uit een aan het bosje grenzend ven, deel uitmakend van het Kogelbergveen.

Andere bosjes die meedoen in het rotatiesysteem zijn o.a. de Esakkers en de Bosakkers in Vries, het Westerhofbos bij Altena, het Uilenbos in Norg en de Anser Dennen te Ansen (gem. Ruinen).

Ligging Kogelbergbos.

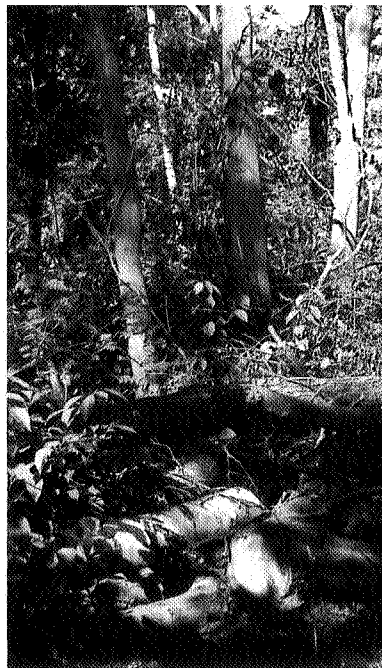
Kaartje Kogelbergbos en naaste omgeving.

Evaluatie van het proefproject

In hoeverre de pony's hun werk goed doen moet afgewacht worden. Vreten ze teveel, te weinig, juist het verkeerde? Is de IJslandse pony wel de geschikte grazer voor dit project? De tijd zal het leren. Dat er begraaasd moet worden lijkt wel logisch, maar de afstelling van diersoort en aantal dieren ten opzichte van het te begrazen object zal proefondervindelijk vastgesteld moeten worden.

Recreatie

Nieuwsgierig geworden, zullen meerdere mensen het bosje gaan bezoeken. De toegang is op eigen risico. Bedenk dat de pony's er zijn om de vegetatie te bevreten en niet om uw boterhammen op te eten. Honden moeten uiteraard zijn aangelijnd. Probeer zoveel als mogelijk is afstand tot de pony's te bewaren. Dan hebben de dieren het er het best naar hun zin. Het Kogelbergbos is een leuk wandelobject, klein maar vrij gevarieerd, ook qua hoogteverschillen. Aan het eind van het bosje is er een fraai zicht over het Kogelbergveen met het ven. Vogelliefhebbers zullen het aardig vinden om boompieper, bonte vliegenvanger en gekraagde roodstaart tegen te komen.

De pony's moeten hier aan de slag.

Natuurtechnische ingreep.